

Observatieopdrachten - stage 4 -2BaSO

Lesobservaties

- Tijdens de eerste observatieweek van stage 4 observeert de stagiair (met een standaardtraject) 6 uur van elk van zijn/haar onderwijsvakken (ook voor LO-vakstudenten)

Tijdens deze week is het belangrijk dat de stagiair zoveel mogelijk informatie verzamelt over de lesonderwerpen die hij/zij de eerste actieve stageweek moet geven, de werkmethode van de leerkracht, de klasgroepen waar hij/zij les aan geeft, het vaklokaal en handboeken.

De observatie-uren worden door de meeste stagescholen zelf vastgelegd. Soms kan de stagiair dit ook plannen in samenspraak met de mentor of stagecoördinator. Of de stagiair kan de lessen bij de mentor observeren waarbij hij de komende lessenreeks aan de betreffende klas zelf zal les geven of hij observeert zijn onderwijsvakken in een andere bv. parallelklas, of hij observeert de eigenlijke klas voor een ander vak dan zijn vakgebied. Het belangrijkste is dat de stagiair de beginsituatie zo goed mogelijk inschat.

Onderstaande vragen zijn richtvragen bij de observatie. De stagiair bekijkt de verschillende aspecten en gaat voor zichzelf na wat de mogelijkheden en beperkingen zijn van het lokaal, de klasgroep, het handboek of het lesonderwerp waarmee hij zal rekening houden bij het opstellen en het geven van zijn stageles. **Deze observaties moeten niet worden opgeladen in het portfolio.**

VOOR ALLE ONDERWIJSVAKKEN

- 1) Naam van de school
 - 2) Uur waarop de les doorgaat (bv. van 8.25 tot 9.15); vak, klas en mentor; nummer van het klaslokaal waar de les doorgaat
 - 3) Aantal leerlingen (hoeveel meisjes, jongens)
 - 4) Gebruikt(e) handboek(en), oefenboek(en), telkens met datum van uitgave (bv. 2020, of bv. 2020, 3de herwerkte uitgave)
- ✓ Controleer in de bibliotheek van de hogeschool of het gebruikte hand- en/of werkboek beschikbaar is. Zo niet, meld dit aan de vaklector en/of bibliotheek.
 - ✓ Misschien kan je de hand- en werkboeken in de stageschool ontlenen. Maak goede afspraken met de mentoren en houd je hieraan!

- ✓ Informeer of je kopieën kan nemen in de stageschool. Wat zijn de afspraken hieromtrent (bv. vooraf indienen van de te kopiëren bladen?, Waar en hoe? Kosten,...)?
Afspraken rond het nemen van kopieën verschillen van stageschool tot stageschool. Het is niet noodzakelijk dat stagescholen zo maar voor jou kopieën zullen maken. Hou je strikt aan deze afspraken!
- 5) Welke boeken gebruik(t)(en) de leerkracht, dan wel leerkracht én leerlingen? Wordt er met een bordboek gewerkt? Hoe?
- 6) Waarin en hoe noteren de leerlingen? (oefenschrift, werkschrift, ...)
- 7) Welk werk materiaal moeten de leerlingen altijd bij hebben (woordenboeken, atlas, tekengerief...)?
- 8) Hoe zit de materiële klasstructuur ineen?
 - ✓ Hoeveel leerlingen zitten er samen aan één bank? Hoeveel banken?
 - ✓ Hoe staan de banken gerangschikt in de klas? (Maak een schets)
 - ✓ Mogen de banken verplaatst worden?
 - ✓ Kan je gemakkelijk tussen de rijen doorlopen?
 - ✓ Heb je ergens vrije ruimte?
 - ✓ Hoeveel m² bord heb je ter beschikking? Welk soort bord? Met flappen? Smartboard?
- 9) Didactische uitrusting: wat is er in de klas allemaal aanwezig om je het lesgeven mogelijk en/of gemakkelijker te maken?
 - ✓ **algemeen:** krijt, kleurkrijt (welke kleuren), stiften, magneten, lange lat, computer, smartboard, scherm, naslagwerken,...
 - Belangrijk in functie van visuele middelen: kan de klas verduisterd worden?
 - Zijn er ergens stopcontacten en staan ze onder spanning?
 - ✓ **specifiek** voor jouw vakken: naslagwerken, vakspecifiek materiaal (passer, geodriehoek, landkaarten, didactische modellen, computers en toebehoren...): kortom, alles wat voor jouw vakken bij het lesgeven essentieel of bruikbaar zou kunnen zijn.
 - ✓ studenten die gebruik maken van **vaklokalen** (natuurwetenschappen, aardrijkskunde, geschiedenis, PO, enzovoort...) spreken best af met mentoren wanneer ze in het vaklokaal didactisch materiaal of andere media willen klaarzetten.
- 10) Is het nodig bepaald didactisch materiaal te reserveren? Waar? Hoe lang op voorhand?
- 11) Vraag aan de mentor of je hem of haar in noodgevallen mag opbellen. Waar (thuis, op school), wanneer (dag en uur)?
- 12) Probeer te achterhalen welke **regels en afspraken** in deze klas gelden met betrekking tot vakspecifieke gegevens (tijdens de wiskundeles wordt bv. met specifieke kleuren gewerkt) maar vooral m.b.t. **leefregels**: Praten de leerlingen tijdens de les? Moeten ze hun hand opsteken? Mogen ze van hun plaats lopen en wanneer? Mogen ze in hun bank rommelen? Misschien moet hun schoolagenda op de hoek van de bank liggen en moet die bij het begin van de les ingevuld worden? Wordt er gebeden voor de les? Of wordt er een tekst voorgelezen? Hoe? Wie?

Indien jij lesgeeft na een onderbreking: moet jij de leerlingen van de speelplaats naar de klas begeleiden? Waar staan ze op de speelplaats? Moeten ze in stilte naar boven? Wachten ze aan de deur?

SPECIFIEK VOOR JE LESONDERWERPEN

Bij het ophalen van een lesonderwerp voor om het even welke stageles moet je ervoor zorgen dat je in elk geval de volgende informatie krijgt:

- 1) Wat is je opdracht? Wat moet je de leerlingen bijbrengen tijdens de les? Aan welke (leerplan)doelstellingen moet je in hoofdzaak werken?
- 2) Vraag duidelijk wat de leerlingen al kennen en kunnen omtrent het lesthema. Wat weten ze er al over?
- 3) Ben je verplicht het handboek te gebruiken? Hoe strikt? Mag je zelf inhouden en oefeningen uit je hoed toveren?
- 4) Moet je op een bepaalde manier werken?
- 5) Moeten bepaalde stukken van vorige lessen kort herhaald worden? Welke?
- 6) Zijn er in de klas leerlingen die bijzondere aandacht vragen? Hoe?
- 7) Wat met anderstalige leerlingen?

- Tijdens de twee actieve lesweken van stage 4 observeert de stagiair **IN TOTAAL 4 lesuren van collega-medestudenten op dezelfde stageschool (niet voor LO-vakstudenten)**

Het bijwonen van lessen van collega's biedt nieuwe ideeën voor de eigen lespraktijk. Peer-observatie stimuleert en inspireert. Minder geslaagde lesmomenten van een collega kunnen de stagiair helpen om dezelfde fouten te voorkomen in de eigen lessen. Tegelijkertijd voelt hij/zij ondersteund omdat hij zichzelf soms wel herkent in zijn/haar lesgeven. Zelf feedback geven, over de les kunnen praten, lachen of huilen stimuleert dan weer de collega-stagiair. Kortom, iedereen heeft er baat bij.

Een eerste mogelijkheid is dat de stagiair hetzelfde vak observeert als de eigen onderwijsvakken. Wanneer er geen studenten met eenzelfde vak in de stageschool zijn, observeert de stagiair een ander onderwijsvak dan het eigen vakgebied. Wanneer er geen medestudenten aanwezig zijn op de stageschool, vraagt de stagiair of hij/zij de mentor kan observeren. Het observatieverslag dient niet te worden afgegeven aan de mentor.

- ✓ Vraag steeds vooraf aan de mentor of je een bepaalde les kan observeren. Doe dit niet net voor de start van de eigenlijke les!

- ✓ Wanneer je geen lessen van medestudenten kan observeren, vraag je aan de mentor of je bij hem/haar extra lessen kan volgen
- ✓ Heb er aandacht voor dat je niet met te veel medestudenten achteraan in de klas zit.
- ✓ Wanneer een mentor of stagebegeleider een stageles met jou wil bespreken, primeert deze stagebespreking op de observatie.
- ✓ De te observeren lessen kunnen plaatsvinden op dagen dat je zelf geen les geeft.

⇒ **Bij twee van de geobserveerde lessen (één per actieve stageweek) maakt de stagiair onderstaande opdracht. (niet voor LO-vakstudenten)**

Observeer één les (per week) en noteer **minimaal DRIE succesvolle momenten en DRIE ogenblikken die je minder geslaagd vindt**. Bij de succesvolle momenten noteer je waaraan je het geslaagd zijn toeschrijft. Bij de minder geslaagde momenten geef jij suggesties hoe je het anders zou kunnen aanpakken. Deze notities geef je onmiddellijk na de les aan de collega-stagiair en je zoekt samen naar een ogenblik waarop je dit kort kan bespreken. Je kan voor deze opdracht eventueel ook de kijkwijzer 'taalontwikkeland en ict-verrijkt lesgeven' gebruiken. Het is niet verplicht voor deze opdracht, maar mag.

Deze notities komen in het **digitaal portfolio (opdrachten stage 4 bij het vak van de geobserveerde les)** van de collega-stagiair waarop hij/zij reageert hoe hij/zij met deze feedback kan rekening houden.

Medestudent laadt het verslag van de observator op bij stage 4 – opdrachten – bij het vak van de geobserveerde les. Benoemen als: *Stage4_observatieverslag_geobserveerd_door_Klaas-De-Donder*

Aldus neemt de observator de neerslag van deze opdracht niet op in zijn/haar portfolio. Hij/zij noteert wel de coördinaten van de geobserveerde les in het document 'overzicht stageverbredende activiteiten'.

Deze opdracht voert de stagiair uit bij twee van de geobserveerde lessen.

⇒ **Bij twee andere observatielessen (één per actieve stageweek) gebruikt de stagiair de kijkwijzer 'Taalontwikkeland en ICT-verrijkt lesgeven.'**

Naast de twee bovenstaande observatielessen met peerfeedback observeert de stagiair twee lessen van een collega-stagiair en besteedt in die lessen aandacht aan het taalgerichte karakter van de les en de integratie van digitale tools. Hoe taalkrchtig is de les? Worden ICT-tools gericht gebruikt met het oog op de leerdoelen? Hiervoor gebruikt de stagiair de kijkwijzer 'Taalontwikkeland en ICT-verrijkt lesgeven'.

De stagiair bespreekt de lesobservaties met de geobserveerde stagiair in kwestie en formuleert minstens 1 kwaliteit en 1 concrete tip op vlak van TOL, en 1 kwaliteit en 1 concrete tip op vlak van ICT. (Nogmaals het kan hier om verschillende lessen gaan.). De stagiair post de ingevulde kijkwijzer, mét taalontwikkende tip en kwaliteit in het eigen stageportfolio, i.e. Taaltraject – taken taalgericht vakonderwijs. De stagiair dient de geobserveerde les met tip en kwaliteit op vlak van ICT, in bij de docent Leerlabo ICT.

- **Tijdens de drie weken van stage 4 voert de stagiair drie stageverbredende activiteiten uit (Ook voor LO-vakstudenten)**

Naast het verwerven van competenties als 'begeleiden van leer- en ontwikkelingsprocessen', en 'inhoudelijk expert', ... is het ook belangrijk dat de stagiair méér zicht krijgt op het schoolleven in zijn ruime context en dat zijn/haar opvoedende rol méér betekenis krijgt... In de tweede opleidingsfase kan de stagiair hiervan proeven door ook andere opdrachten uit te voeren in de stageschool. De stagiair vervult minimum één stageverbredende activiteit (mesoactiviteit) per stageweek (inclusief observatiestage). In totaal heeft hij/zij dus minimum drie stageverbredende activiteiten.

In sommige stagescholen doen de stagecoördinator of mentoren zelf een beroep op de stagiair voor deze activiteiten. In andere scholen verwachten ze dat de stagiair **zelf initiatief neemt om andere taken op zich te nemen**. Het gaat om activiteiten zoals:

- ✓ toezicht op de speelplaats, studie, middageten
- ✓ begeleiden van middagsport
- ✓ begeleiden van leerlingen tijdens een uitstap
- ✓ studiebegeleiding van leerlingen
- ✓ secretariaatswerk
- ✓ verbeteren van taken en toetsen
- ✓ het bijwonen van een vergadering

De verschillende activiteiten geeft de stagiair weer in het document 'overzicht stageverbredende activiteiten' (Plaats activiteiten in chronologische volgorde, vermeld datum, tijdsduur, korte omschrijving van activiteit, vraag een handtekening.). Ook de coördinaten van de geobserveerde lessen komen in dit overzicht

De stagiair laadt dit document op in het digitaal portfolio In de map 'stagetraject-administratie' bij meso-activiteiten; benoemen als *Stage4_stageverbredende_activiteiten*